

Ανακοίνωση

Τύπου
προς δημοσίευση

Πανεπιστήμιο
Κύπρου

Γραφείο Επικοινωνίας και
Δημοσίων Σχέσεων, Τομέας
Πρώτησης και Προβολής

Τηλέφωνο: 22894304

Ηλ. Διεύθυνση: prinfo@ucy.ac.cy

Ιστοσελίδα: www.ucy.ac.cy/pr

Δευτέρα, 16 Σεπτεμβρίου 2024

Ξετυλίγοντας ένα αρχαίο ευρωπαϊκό μυστήριο εξαφάνισης

Η εξαφάνιση της ενδημικής μεγαλοπανίδας στην παλαιολιθική Κύπρο

Επιστήμονες αποκάλυψαν ένα μυστήριο σχετικά με την εξαφάνιση των νάνων ιπποπόταμων και νάνων ελεφάντων που κάποτε περιπλανήθηκαν στο γραφικό τοπίο του μεσογειακού νησιού της Κύπρου πριν εγκατασταθούν εδώ οι πρώτοι άνθρωποι.

Η Κύπρος διέθετε μόνο δύο είδη μεγαλοπανίδας κατά το Ύστερο Πλειστόκαινο - τον νάνο ελέφαντα περίπου 500 κιλών (*Palaeoloxodon cypriotes*) και τον νάνο ιπποπόταμο περίπου 130 κιλών (*Phanourios minor*), αλλά και τα δύο είδη εξαφανίστηκαν αμέσως μετά την άφιξη των ανθρώπων στο νησί πριν από περίπου 14.000 χρόνια.

Εξετάζοντας τους λόγους πίσω από την εξαφάνιση αυτών των προϊστορικών ζώων, έρευνα που χρηματοδοτήθηκε από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και την Κυπριακή Δημοκρατία μέσω του Ιδρύματος Έρευνας και Καινοτομίας για το έργο MIGRATE (<https://www.ucy.ac.cy/migrate/>), διαπίστωσε ότι οι παλαιολιθικοί κυνηγοί-τροφοσυλλέκτες στην Κύπρο θα μπορούσαν να έχουν οδηγήσει πρώτα τους νάνους ιπποπόταμους και έπειτα τους νάνους ελέφαντες στην εξαφάνιση σε λιγότερο από 1.000 χρόνια. Επικεφαλής της έρευνας ήταν ο καθηγητής Corey Bradshaw του Πανεπιστημίου Flinders (Αυστραλία).

Αυτά τα ευρήματα αντικρούουν προηγούμενες υποθέσεις που υποστήριζαν ότι η εισαγωγή ενός μικρού πληθυσμού ανθρώπων στο νησί δεν θα μπορούσε να είχε προκαλέσει αυτές τις εξαφανίσεις τόσο γρήγορα.

Οι ερευνητές έφτιαξαν μαθηματικά μοντέλα που συνδυάζουν δεδομένα από διάφορους κλάδους, συμπεριλαμβανομένης της παλαιοντολογίας και της αρχαιολογίας, για να διερευνήσουν κατά πόσο οι παλαιολιθικοί κυνηγοί-τροφοσυλλέκτες στην Κύπρο είναι η πιο πιθανή αιτία εξαφάνισης αυτών των ειδών λόγω των κυνηγετικών πρακτικών τους.

Ο καθηγητής Bradshaw, με τους Δρς. Θεοδώρα Μούτσιου, Christian Reepmeyer, Frédéric Saltré και Stefani Crabtree, χρησιμοποίησαν προσεγγίσεις βάσει δεδομένων για να μελετήσουν τον αντίκτυπο της ταχείας ανθρώπινης εγκατάστασης στην εξαφάνιση των ειδών σε τόσο σύντομο χρονικό διάστημα μετά την άφιξή τους στο νησί.

Χρησιμοποιώντας λεπτομερείς ανακατασκευές των ανθρώπινων ενεργειακών απαιτήσεων, της σύνθεσης της διατροφής, της επιλογής θηραμάτων και της αποτελεσματικότητας του κυνηγιού, το μοντέλο καταδεικνύει ότι οι 3.000-7.000 κυνηγοί-τροφοσυλλέκτες που προβλέπεται πως πιθανώς βρίσκονταν στο νησί την περίοδο ενδιαφέροντος ενδεχομένως ήταν υπεύθυνοι για την εξαφάνιση και των δύο ειδών μεγαλοπανίδας.

«Τα αποτελέσματά μας επομένως παρέχουν ισχυρές ενδείξεις ότι οι πρώιμοι πληθυσμοί στην Κύπρο ήταν τουλάχιστον εν μέρει υπεύθυνοι για τις εξαφανίσεις της μεγαλοπανίδας κατά το Ύστερο Πλειστόκαινο και το πρώιμο Ολόκαινο. Ο καθοριστικός παράγοντας του κινδύνου εξαφάνισης και για τα δύο είδη ήταν η αναλογία βρώσιμου κρέατος που

παρείχαν στους πρώτους ανθρώπους στο νησί», λέει ο επικεφαλής συγγραφέας, καθηγητής Corey Bradshaw του Πανεπιστημίου Flinders.

«Η έρευνά μας θέτει τα θεμέλια για μια βελτιωμένη κατανόηση του αντίκτυπου που μπορούν να έχουν οι μικροί πληθυσμοί ανθρώπων όσον αφορά τη διατάραξη των εγγενών οικοσυστημάτων και την πρόκληση μεγάλων εξαφανίσεων ακόμη και σε μια περίοδο χαμηλής τεχνολογικής ικανότητας».

Οι προβλέψεις του μοντέλου συνάδουν με την χρονολογική ακολουθία των εξαφανίσεων της μεγαλοπανίδας όπως προκύπτει από διαθέσιμα παλαιοντολογικά δεδομένα.

Η Δρ Μούτσιου λέει ότι «η Κύπρος είναι η τέλεια τοποθεσία για να δοκιμάσουμε τα μοντέλα μας γιατί το νησί προσφέρει ένα ιδανικό σύνολο συνθηκών για να εξετάσουμε κατά πόσο η άφιξη πληθυσμών ανθρώπων οδήγησε τελικά στην εξαφάνιση της μεγαλοπανίδας. Αυτό συμβαίνει διότι η Κύπρος είναι ένα νησιωτικό περιβάλλον και μπορεί να προσφέρει ένα παράθυρο πίσω στο χρόνο μέσω των δεδομένων μας».

Προηγούμενα ευρήματα του καθηγητή Bradshaw, της Δρ Μούτσιου και των συνεργατών τους έδειξαν ότι μεγάλες ομάδες εκατοντάδων έως χιλιάδων ανθρώπων θα μπορούσαν να είχαν φτάσει στην Κύπρο σε δύο έως τρία κύρια μεταναστευτικά γεγονότα σε λιγότερο από 1.000 χρόνια.

Η έρευνα με τίτλο, «Μικροί πληθυσμοί παλαιολιθικών ανθρώπων στην Κύπρο κυνηγούσαν την ενδημική μεγαλοπανίδα μέχρι την εξαφάνιση» των Corey Bradshaw, Frédéric Saltré, Stefani Crabtree, Christian Reepmeyer και Θεοδώρας Μούτσιου δημοσιεύτηκε στο *Proceedings of the Royal Society B* 291: 20240967. doi:10.1098/rspb.2024.0967 Το έργο *Modelling Demography and Adaptation in the Initial Peopling of the Eastern Mediterranean Islandscape* (MIGRATE, EXCELLENCE/0421/0050) συντονίζεται από τη Δρ Θεοδώρα Μούτσιου στην Ερευνητική Μονάδα Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Κύπρου.

Περισσότερες πληροφορίες: Professor Corey Bradshaw, Matthew Flinders Professor of Global Ecology, College of Science and Engineering, Flinders University, Email: corey.bradshaw@flinders.edu.au και Δρ Θεοδώρα Μούτσιου, Ερευνητική Μονάδα Αρχαιολογίας, Πανεπιστήμιο Κύπρου, Email: tmouts01@ucy.ac.cy

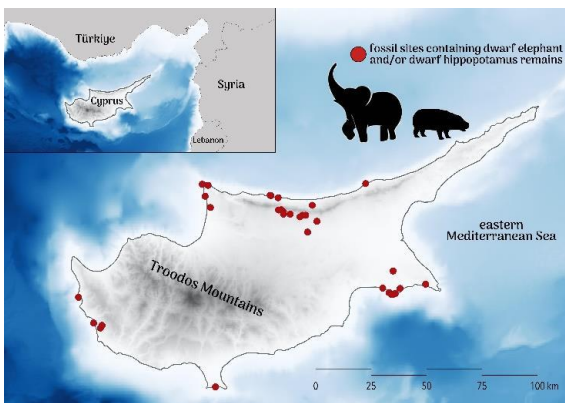
Φωτογραφίες

- Σκελετός νάνου υποπόταμου (*Phanourios minor*) και καλλιτεχνική απεικόνιση του ζώου σε προθήκη στο Κέντρο Πληροφόρησης Γεωλογίας και Παλαιοντολογίας Ακάμα στις Πάνω Αρόδες (φωτογραφία: CJA Bradshaw).

- Υπολείμματα νάνων ελεφάντων (*Palaeoloxodon cypriotes*), συμπεριλαμβανομένης της κερκίδας/ωλένης (1, 2), κυνόδοντες (3, 4), γομφίους (5, 6, 7), θραύσμα πλευρού (14), μετακάρπιο (15), βραχιόνιο (17) , και κνήμη (18) που εκτίθενται στο Κέντρο Πληροφόρησης Γεωλογίας και Παλαιοντολογίας Ακάμα στις Πάνω Αρόδες (φωτογραφία: CJA Bradshaw).

- Χάρτης της Κύπρου με τις κατά προσέγγιση τοποθεσίες όπου έχουν βρεθεί θέσεις με απολιθώματα νάνων ιπποπόταμων και νάνων ελεφάντων (χάρτης: CJA Bradshaw).

Τέλος ανακοίνωσης